

Θεατρικές παραστάσεις

Ιονέσκο, «Τό παιχνίδι τής σφαγής», από τήν «Πειραματική Σκηνή τής Τέχνης»

Μακεδονία 27.3.85

Περισσότερο στόν χώρο τού θεατρικού παιχνιδιού, μέ εξαίρεσεις λίγες, κινήθηκε ό Ιονέσκο στήν συμβολή του γιά τήν άναζωγόνηση τού παράλογου θεάτρου. Παιχνίδια λεκτικά, παιχνίδια λογικής, παιχνίδια σκηνικά, πού έδιναν μεγάλες δυνατότητες σέ ήθοποιούς καί σκηνοθέτες. Από τήν «Φαλακρή τραγουδίστρια καί τό «μάθημα» προχώρησε σέ σοβαρότερους προβληματισμούς μέ τόν «Ρινόκερο» καί κυρίως μέ τό «Βασιλιάς πεθαίνει», πού, κατά τή γνώμη μου, είναι καί τό σημαντικότερο έργο του. Μέ τό «παιχνίδι τής σφαγής» ό Ιονέσκο μοιάζει ν' άναμασά ή νά συνδυάζει τά δύο αυτά σημαντικότερα έργα του, παίρνοντας από τό «Βασιλιάς πεθαίνει» τόν προβληματισμό πάνω στόν θάνατο καί από τόν «Ρινόκερο» τήν αντίδραση τού πλήθους σέ φαινόμενα κοινωνικού ή φυσικού άφανισμού. Καί, βέβαια δέν ξεχνάει τά λεκτικά παιχνίδια τής «Φαλακρής τραγουδίστριας» ή καί τού «Ρινόκερου». Μόνο πού τήν φορά αύτή μοιάζει νά φλυαρεί, νά επαναλαμβάνει καί ώς πρός τά προηγούμενα έργα του καί ώς πρός τό ίδιο αυτό έργο. Μιά πόλη χτυπιέται από έπιδημία θανατηφόρα, ίσως από μία μόλυνση τής άτμόσφαιρας, καί οί άνθρωποι πεθαίνουν κατά εκατοντάδες ή μάλλον μέ ένα ρυθμό πού βαθμιαία έπιταχύνεται. Ο Ιονέσκο προτιμά νά δεί καί νά παρουσιάσει όλη αύτή τή «σφαγή» σάν παιχνίδι σάν μία μασκαράτα ή σάν μία σειρά από επεισόδια όπου τό κωμικό, τό κλοουνίστικο, τό στύλ καμπαρέ δίνουν τόν χαρακτηριστικό τόνο. Καί ενώ στόν «Ρινόκερο» ή στό «Βασιλιάς πεθαίνει» τό ζετύλιγμα τής τραγωδίας γίνεται μέ άκρίβεια ρολογιού, μέ μία μετρημένη (κι από τίς δύο άπόψεις εξέλιξη) στό «Παιχνίδι τής σφαγής» δέν τού ξεφεύγει από τήν επανάληψη, ή φλυαρία, ή παλινωδία. Νομίζω πώς τό έργο πού μάς παρουσίασε ή «Πειραματική Σκηνή τής Τέχνης» είναι από κείνα όπου ή περικοπή δέν ήταν άπλώς έπιτρεπτή, αλλά καί έπιβεβλημένη. Τό έργο καί ή παράσταση θά κέρδιζαν άναμφίβολα.

Ο Νίκος Αρμάος, πού σκηνοθέτησε τό έργο, προτίμησε αντίθετα νά κάνει τό έργο ένδιαφέρον άναζητώντας μορφές καί παρωδίες πού θά παρέπεμπαν σέ γνωστά καί δοκιμασμένα (σάν έλκυστικά τού κοινού) είδη σκηνικής έκφρασης. Φυσικά, σ' αυτό τόν βοηθούσαν από τήν μία ό συγγραφέας καί από τήν άλλη τό ταλέντο του καί ή εύρηματικότητα τού έργου, πού είναι άναμφισβήτητα. Ωστόσο, όλη αύτή ή συσώρευση τρόπων έκφρασης, ρυθμών, άναφορών δέν στάθηκε δυνατό νά ιεραρχηθεί καί νά δικαιωθεί καί γιατί τό κείμενο δέν βοηθούσε πάντα, αλλά καί γιατί οί πιό πολλοί έρμηνευτές τών πολλαπλών ρόλων δέν ήταν σέ θέση νά παρακολουθήσουν τήν έμπνευσή του. Ετσι ή παράσταση παρουσίαζε μία άνισομέρεια καί μία έλλειψη ρυθμού. Υπήρχαν «νούμερα» πού στέκοταν πολύ καλά (τό τελευταίο μέ τούς γέρους ήταν από τά καλύτερα, αλλά καί κείνο μέ τήν μπανιέρα καί τό άλλο μέ τούς γαβριάδες - μέχρι ένα σημείο) ενώ αντίθετα άλλα (τό επεισόδιο μέ τούς φυλακισμένους, εκείνο μέ τήν κοπέλα στόν καθρέφτη πού έτοιμάζεται από τήν μητέρα της) ήταν μέτρια.

Τί νά πει κανείς γιά τούς ήθοποιούς πού εκλήθηκαν στήν έρμηνεία τριών ή καί περισσότερων «ρόλων», ό καθένας; Ας άναφέρουμε μόνο πώς ή Σοφία Φιλίππιδου, ή Εφη Σταμούλη, ή Λένα Σαββίδου είχαν καλές στιγμές καί άκόμη ότι ό Θόδωρος Τεκνετσιδης φάνηκε αισθητά βελτιωμένος, σέ σχέση μέ προηγούμενες έμφάνισεις του. Ακόμη δέν πρέπει νά ξεχάσει κανείς τόν σιωπηλό Κώστα Ζαχαράκη, γιά τήν έντυπωσιακή φιγούρα καί κίνησή του στό ρόλο τού θάνατου - αλλά μόνο σ' αυτόν.

Τό σκηνικό τού Απόστολου Βέττα καλόγουστο καί λειτουργικό σέ μία παράσταση πού άπαιτούσε γρήγορες άλλαγές, γιά άπεικόνιση διαφόρων χώρων. Πολλά από τά κοστούμια τής κ. Μανωλεδάκη καλοβαλμένα καί μέ φαντασία. Απόλυτα δεμένη μέ τήν παράσταση ή μελωδική μουσική τού Ηρακλή Πασχαλίδη, πρέπει νά καταταγεί στά θετικά στοιχεία τής παράστασης. Η χορογραφία τής Μαρίας Γκούτη καί οί φωτισμοί τού Τόμ Σήαρζ βοήθησαν. Γενικά μία παράσταση πού έγγράφεται στό ενεργητικό τής «Πειραματικής Σκηνης τής Τέχνης», κυρίως γιατί δείχνει ότι τό συγκρότημα αυτό μπορεί νά φιλοδοξει νά παρουσιάζει έργα άπαιτητικά.